TYMPANON
A DEBRECENI EGYETEM MAGYAR SZAKOS HÍRLEVELE

„Úgy hívogatlak a barbár zsivajban”
(Tóth Árpád: A tympanon istennőjéhez)

2026. november, XVI. évf. 3–4. szám
Megjelenik évente két összevont szám

DEXPO

A Debreceni Egyetem nyílt napja
2026. november 18-19.

Helyszín:
Debreceni Egyetem
Főépület

Magyar szakos DEXPO programok

Magyar szakos tájékoztató

Nov. 18. szerda	10:00-10:15 Fazakas Gergely (303-as terem) 12:00-12:15 Béres Norbert (Fszt. 1/2. terem)
Nov. 19. csütörtök	10:00-10:15 Fazakas Gergely (303-as terem) 12:00-12:15 Fazakas Gergely (303-as terem)

Nyílt órák

November 18. szerda	November 19. csütörtök
10:00-10:45 Katona József és a *Bánk bán* Debreczeni Attila (XI-es előadó) **10:00-12:00** Finn beszédgyakorlat I. Kelemen Ivett (422/1-es terem)	**10:00-10:45** Antik római irodalom: Catullus és Horatius költészete – Posta Anna (XI-es előadó)
10:45-11:30 Kosztolányi Dezső: *Édes Anna* Fodor Péter (Fszt. 1/2. terem)	**10:00-10:45** Egy ifjúsági(?) bestseller sikertörténete: J. K. Rowling: *Harry Potter és a bölcsek köve* Baranyai Norbert (Fszt. 14/1. terem) **10:00-12:00** Mondattani elemzés – Dobi Edit (Fszt. 4-es terem)
12:15-13:00 „Hazádnak rendületlenül” – a *Szózat*ról Béres Norbert (Fszt. 1/2. terem)	**10:15-10:30** Hallgatók újságírói műhelyének bemutatkozása – Radnai Dániel (303-as terem)
10:15-10:30 Hallgatók újságírói műhelyének bemutatkozása Radnai Dániel (303-as terem)	**12:00-14:00** Kalandozások a magyar szókincs világában Maticsák Sándor (422/1-es terem) **12:00-12:45** Szabadulj BE a DE-re! Online helyesírási szabadulójáték – Győrffy Erzsébet Nyelvészeti Könyvtár (340/2)
	12:00-13:30 Rendhagyó nyelvjárástan Csepelyi Adrienn *Nagymamám magyarázs* c. könyve alapján Gacsályi-Bába Barbara Nyelvészeti Könyvtár (340/2)

Beszámoló a Fazekas Mihály 260 című projektről

2026-ban, a tavaszi szemeszter kezdetén a Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetének oktatói, Dr. Debreczeni Attila és Dr. Fazakas Gergely Tamás felhívást intéztek hallgatóikhoz. A levél arról szólt, hogy érdeklődő diákokat keresnek, akiket egykori középiskolájuk ajánlott a programban való részvételre, vagy pusztán csak szeretik azt a korszakot, azt az irodalmi világot, melyben Fazekas Mihály is élt. A jelentkező hallgatókat különböző alkalmakra invitálták, amelyeken Debreczeni Attila előadást tartott a XVIII. század végi és XIX. század eleji klasszikus irodalom jeles alakjairól, Fazekas Mihály műveiről és a tudományokról, melyekbe betekintést nyert életében.

Ezeken a rendhagyó egyetemi órákon debreceni középiskolák diákjai is jelen voltak, akik később kisebb csoportokban szerepet vállaltak a projektben. Három-négy fős csoportokat kellett kialakítaniuk intézményenként, hogy együtt, a kurzusra jelentkező mentorhallgató felügyeletével készítsenek egy Fazekas Mihályhoz kapcsolódó, szabad projektmunkát, amely kreativitásuk kibontakozásának adhatott teret. A megadott témakörökből lehetett ötletet nyerni, például Kazinczy Ferenc és Fazekas Mihály költőtársuk, Csokonai Vitéz Mihály temetését követő diskurzusa vagy az Árkádiaper, de lehetett fiktív beszélgetést is írni a néhai Szentgyörgyi József, Fazekas Mihály barátjának házában zajló, említett párbeszédről, illetve az 1807-ben kiadott *Magyar füvészkönyv* megjelenéséről.

Forrás: hirek.unideb.hu

A 2026. május 20-i félévzáró ünnepség programját, valamint a csoportok elkészült munkáinak címét az alkalomra készített plakát foglalta össze. Az első programon a Debreceni Irodalom Házába látogathattunk el közösen, ahol megtekinthettük Fazekas Mihály kiállított kéziratait, és szabadon, persze csak kesztyűt viselve lapozhattuk az egyedi, autográf lapokat. Ezt követően megszemlélhettük az udvar füves területén kiállított Fazekas-kertet, ahol a kora XIX. század ismert dísznövényeit, fűszereit, az akkori éghajlati viszonyok között is jól termeszthető zöldségeit és illatos virágait ismerheti meg a látogató. A kiskert irodalmi idézetekkel, versrészletekkel volt díszítve, a haszonnövények gondozásáról szóló botanikai ismereteket pedig egy kertész, a kiállítás gondozója mutatta be a hallgatóságnak.

Ezt követően átsétáltunk a Debreceni Református Kollégium Múzeumába, ahol már várta a látogatókat a Fazekas-emlékszoba. A Kollégium jeleskedett már korábban is emlékszoba kialakításával, nemrégiben például Csokonai Vitéz Mihálynak állított emléket a néhai költő alkotásaiból, emléktárgyaiból. Ez alkalommal hozzájárult az élményszerűséghez, hogy a látogatók kipróbálhatták Fazekas Mihály távcsövét, melyet életében is gyakorta használt az esti ég kémlelésére. A Múzeum meglátogatása során a diáksággal beülhettünk a Református Kollégium kiállított padjaiba, megismerhettük nagyvonalakban a korábbi jeles oktatókat, mint például Sinai Miklóst és Hatvani István professzorokat, s egy-egy hozzájuk kötődő legendát; továbbá hallhattunk természettudományos munkákról, a peregrinus diákok útjairól és a peregrináció működéséről. Az esemény csúcspontja pedig ezután következett. Fél négytől egy, a prezentációk lebonyolítására szolgáló terembe gyülekeztünk, ahol

Debreczeni Attila professzor úr köszöntötte a projekteken dolgozókat, a mentorhallgatókat és a diákok iskolai tanárait. Az eseményen részt vett Puskás István alpolgármester úr is.

Számos érdekes alkotás született a diákok keze alatt, melyek közül nyolc elkészült projektet szemlélhettünk meg. A témák leggyakoribb feldolgozási módja a XXI. századhoz hűen egy meghatározó értekező műfaj, a podcast volt, mégis mindegyik csoport más-más témát és formát alkalmazott, így változatos és színvonalas előadásokat láthattunk. Az Árkádia-per továbbra is közkedvelt téma a fiatalok körében. A podcastek keretében több vitapontra is felhívták a figyelmet, például arra, hogyan romlott meg Kazinczy és Fazekas között a kommunikáció, és alakult át szitkozódássá a férfiak beszélgetése. A Debreceni Egyetem Kossuth Lajos Gyakorló Gimnáziumának tanulói képregényt alkottak, volt ugyanakkor olyan projekt is, amelyben korabeli mintára készítettek újságot a diákok, néhány mai újságcikk vagy rovat formáját és tartalmát felhívásokkal, értekezésekkel és reklámokkal fölidézve. Az egyik újság megrendelői közé fel is lehetett iratkozni. Kiemelkedő és meglepetést okozó alkotás volt a Csokopoly.

Forrás: hirek.unideb.hu

A debreceni Medgyessy Ferenc Gimnáziumból érkezők egy társasjátékot alkottak a korszak témáiból. A játék szabályait és menetét egy ismert társasjáték, a Monopoly mintájára formázták, mezőit pedig irodalmi vonatkozású képekkel színesítették.

A résztvevő csoportokat az esemény zárásával együtt értékelte a zsűri. Nem volt dobogó, és nem hirdettek helyezetteket. A diákok számára a közös munka során szerzett ismeretek, tapasztalatok és élmények jelentették a díjazást. A program zárásaként a jelenlévőknek szeretetvendégségben lehetett részük.

Tóth Kevin Attila

Odüsszeia – A hazatérés mítosza Christopher Nolan kameráján keresztül

Christopher Nolan neve mára megkerülhetetlenné vált a kortárs filmművészetben. Alkotásai nemcsak látványosak, hanem gyakran olyan filozófiai és erkölcsi kérdéseket vetnek fel, amelyek a moziélmény után is napokig foglalkoztatják a nézőt. Pályafutásának egyik legnagyobb mérföldköve a 2023-ban bemutatott Oppenheimer volt, amely a 2024-es Oscar-gálán hét díjat nyert el, köztük a legjobb filmnek és a legjobb rendezőnek járó elismerést. Utóbbi Nolan első rendezői Oscar-díját jelentette, amellyel végleg megerősítette helyét Hollywood legjelentősebb alkotói között.[1]

Az *Oppenheimer* sikere után Nolan az európai irodalom egyik legismertebb történetéhez, Homérosz *Odüsszeiá*jához nyúlt. Bár a vállalkozás elsőre merésznek tűnhetett, a görög mitológia korántsem volt ismeretlen terep számára. Eredetileg ő rendezte volna a 2004-es *Trójá*t, ám a projekt végül Wolfgang Petersenhez került.[2] Nolan egy későbbi interjúban arról is beszélt, hogy a trójai faló történetének megfilmesítése már akkor foglalkoztatta, és több mint húsz év elteltével az Odüsszeia lehetőséget adott arra, hogy visszatérjen ezekhez az elképzelésekhez.[3]

A film végül 2026. július 16-án került a magyar mozikba, és október közepén még mindig találkozhatunk vele.[4]

A film egyik legnagyobb erőssége a látványvilága. Nolan ezúttal sem elégedett meg a megszokott filmes megoldásokkal: a forgatás több országban, köztük Marokkóban, Görögországban, Olaszországban, Izlandon és Skóciában zajlott. A trójai jelenetekhez például a marokkói Aït Benhaddou szolgált helyszínül, míg Odüsszeusz utazásának egyes állomásait görög és szicíliai tájakon elevenítették meg.[5] A rendező ráadásul a lehető legkevesebb számítógépes effekt alkalmazására törekedett, valódi díszletekkel és hajókkal dolgozott. Az *Odüsszeia* filmtörténeti szempontból is különleges vállalkozás, hiszen ez az első egész estés játékfilm, amelyet teljes egészében IMAX-filmkamerákkal forgattak.[6] Mindez a vásznon is érezhető: a hatalmas terek, a részletgazdag képek és a helyszínek hangulata olyan látványvilágot teremtenek, amely önmagában is elegendő indok arra, hogy moziban nézzük meg a filmet.

Forrás: https://hetediksor.hu/

A szereposztás is figyelemre méltó. Odüsszeusz szerepében Matt Damont láthatjuk, feleségét, Pénelopét Anne Hathaway, fiukat, Télemakhoszt pedig Tom Holland alakítja. Zendaya Athéné istennőként, Robert Pattinson Antinooszként, Charlize Theron Kalüpszóként, Samantha Morton pedig Kirké szerepében tűnik fel.[7]

Már önmagában ez a névsor is magasra teszi a lécet, hiszen több Oscar-díjas és nemzetközileg elismert színész dolgozik együtt egy olyan rendezővel, akinek korábbi filmjei szintén komoly sikereket értek el. Szerencsére a színészek hozzák is azt a színvonalat, amit a nevük alapján várnánk, és a monumentális látvány mellett az alakítások sem vesznek el. A film közel háromórás játékideje első hallásra talán soknak tűnhet, különösen egy olyan történet esetében, amely nem mindig követi az események időrendjét. Bevallom, én is kíváncsi voltam, mennyire tud lekötni egy ilyen hosszú film, azonban fokozatosan azt vettem észre, hogy szinte teljesen elveszítettem az időérzékemet.

Az *Odüsszeia* számomra az idei év egyik legemlékezetesebb moziélménye volt. Bátran ajánlom azoknak is, akik esetleg még nem találkoztak az eredeti eposszal, vagy már nem emlékeznek rá a középiskolás tananyagból. Nekik persze érdemes felkészülniük arra, hogy a történet követése néhol nagyobb figyelmet igényel. Akik viszont ismerik Odüsszeusz kalandjait, azok számára garantáltan élvezetes lesz. Egy biztos: az *Odüsszeia* nem az a film, amelyet fél szemmel, telefonnyomkodás közben érdemes nézni.

Molnár Dorottya

Hivatkozások:

[1] Academy of Motion Picture Arts and Sciences: The 96th Academy Awards. 2024. https://www.oscars.org/oscars/ceremonies/2024

[2] TRYHORN, Chris: Flogging a Wooden Horse: How Faithful Will Christopher Nolan's Odyssey Be? The Guardian, 2026. május 6. https://www.theguardian.com/film/2026/may/06/flogging-a-wooden-horse-how-faithful-will-christopher-nolans-odyssey-be

[3] At Times I Felt I'd Bitten Off More Than I Could Chew: Christopher Nolan on Sweeping the Oscars, Making The Odyssey – and Getting a Puppy. The Guardian, 2026. július 17. https://www.theguardian.com/film/ng-interactive/2026/jul/17/christopher-nolan-interview-oscars-the-odyssey

[4] A Művelődés Háza és A Mozi: Odüsszeia. Filmadatlap, 2026. https://jegy.amhk.hu/film/odusszeia-1132

[5] DITARANTO, Jamie: Where Was Christopher Nolan's "The Odyssey" Filmed? 6 Stunning Locations Revealed. Lonely Planet, 2026. július 14. https://www.lonelyplanet.com/articles/the-odyssey-filming-locations

[6] PÁL L. Bendegúz: Odüsszeia – kritika. A Hetedik Sor Közepe, 2026. szeptember 1. https://hetediksor.hu/2026/09/01/odusszeia-kritika/

[7] Rotten Tomatoes: The Odyssey (2026) – Full Cast & Crew. https://www.rottentomatoes.com/m/the_odyssey_2026/cast-and-crew

„Összefoglalása annak az önismereti munkának, amit végeztem”
Interjú Csizmadia Bodza Rékával, az *Indulat* című verseskötet szerzőjével

Csizmadia Bodza Réka szakunk hallgatójaként költői sikereket tudhat magáénak, hiszen 2026-ban megjelent első, *Indulat* című verseskötete a Fiatal Írók Szövetsége gondozásában. Bodza régóta foglalkozik irodalommal, versírással: műveit közölte már az *Alföld*, a *Pannon Tükör*, a *Szkholion*, a *Székelyföld*, a *KULTer.hu* és az *Irodalmi Szemle* folyóirat. Költői mintákról, írói debütálásáról, a versek születéséről, a női lét mai kihívásairól is beszélgettünk a szerzővel.

***Tympanon*: Mesélj, kérlek, arról, hogyan alakult a költészettel való kapcsolatod, mikor kezdtél írni, hogyan indultál el költőként.**

Csizmadia Bodza Réka: Tulajdonképpen már születésem előtt meghatározó volt számomra az irodalom, anyukám a várandóssága alatt nagyon sok verset, mesét olvasott. Utána, ahogy növekedtünk, rengeteg megzenésített verset hallgattunk együtt, Kalákát, sok népmesét, ezek vettek körül, ez lett a természetes közeg számomra.

Az első irományaim viszonylag hamar, már 12-13 éves korom környékén keletkeztek általános iskolában, mert éppen nagy *Toldi*-lázban égtem. Nekem a *Toldi* volt az első nagyon-nagyon mély élmény, amire úgy gondoltam akkor, hogy de jó lenne valami ehhez hasonlót írni egyszer. Akkoriban tényleg próbálkoztam ezzel, azokat még papírra írtam szépen, nem volt laptopom, így igazából ez volt a kezdet. Ami a gimnázium idejét illeti, az már valamennyire kifelé is irányult, tehát az irodalmi próbálkozásaimról már tudtak néhányan körülöttem, például a refis önképzőkörben, ahonnan csak egy lépés volt Áfra János Versműhelye, ugyanis Tóth Áron tanár úr oda irányított.

Utána elkezdtek zajlani az események, amelyeket annyira már nem uraltam. Nagyon nehezen rázódtam bele a szociális részébe, azaz hogy én nagy emberekkel beszélgessek. Nem igazán akartam elhinni, hogy ők kíváncsiak rám. Eleinte nem tudtam kezelni ezeket a helyzeteket, de aztán ezt is valamennyire megszoktam.

Forrás: Győri Zsófia

***Tympanon*: A köteted középpontjában főként a női test, a nővé válás bonyolult folyamata és megismerhetősége áll. Miért tartod fontosnak, hogy írj ezekről a témákról? Megfogalmazódott-e benned az írás során olyan célkitűzés, hogy ezzel valamilyen hatást szeretnél kiváltani az olvasókban?**

Cs. B. R.: Nagyon sokáig egyáltalán nem volt bennem az a gondolat, hogy én ezzel tudnék hatást kiváltani. Aztán furcsa módon, amikor megjelent a kötet, láttam, hogy ez meg tud érinteni bizonyos embereket. Nyilván nagy százalékban nőket, de szerencsére férfiaktól is kapok abszolút pozitív visszajelzést, ami külön nagy empátiáról és figyelemről árulkodik. Szerintem a debreceni bemutató után gondoltam azt, amit korábban nem sejtettem, hogy én ezzel létrehozok valami kommunikációs teret, valami hatást, de mégiscsak megtörtént.

Alapvetően nem volt ennek olyan indíttatása, hogy ezzel a könyvvel valamilyen társadalmi megnyilatkozást tegyek, vagy a nők mellett kiálljak. Igazából ennek a könyvnek nagy része teljesen reflektálatlanul, impulzusszerűen született. Nekem ez az impulzus az, ami meghatározó az alkotói folyamatban. Eleve ilyen ember vagyok, nem nagyon tervezek el semmit. Hogyha valaha is próbálkoztam olyannal, hogy most leülök, és írok egy verset, az mindig ment a kukába, használhatatlan volt. Viszont ha valami megérintett, vagy valami érzelmi többletet hordozott számomra, akkor abból jó versek születtek, amik utána felhasználhatók voltak.

Manapság nagyon nehéz a fiatal lányoknak identitást kialakítani. Főleg ezzel foglalkozom a kötetben, hogy hogyan nevelkedtek nagyanyáink – az a generáció, akivel még szóba tudunk állni. Nagymamám elmeséli, hogy milyen volt annak idején egy lánynak az élete, aztán beékelődik az anyukám generációjának nézőpontja, s aztán mi, és ezek között óriási lépések vannak. Nagymamám idejében körülbelül semmivel nem voltak tisztában, egyáltalán nem világosították fel őket, nem ismerték a saját testüket, ez teljesen tabusítva volt. Emellett jelen volt a szüzesség egyfajta szentté emelése, de jóformán azt sem tudták, miről van szó. Ennek ma már egyáltalán nincsen szent mivolta az emberek nagy része számára, így aztán valahogy elalantasodott, nincsen túlzott jelentősége. Ha pedig valaki egy kicsit is érzékenyebben áll ehhez a témához, az könnyen belegabalyodik.

Utólag örülök annak, hogy a könyvben meg tudom szólítani nagyanyám fiatalkori énjét, aki nagy szégyenlősen, nyugdíjas néniként elmondja nekem, hogy ő nagyon félt a nászéjszakától, hát hogyne félt volna, persze. Jó érzés, hogy ki tudom mondani mindezt, ha sok-sok év távlatából is, és ehhez hozzákapcsolom a saját félelmeimet. Attól még, hogy a csapból is ez folyik, azért nekünk igenis nehéz. Nem lehet ugyanis átvenni teljesen egy-egy narratívát, hogy akkor most mi lenne a jó, mi lenne a helyes, mi lenne az, amit később nem bánok meg. Úgy gondolom, hogy sikerült érvényesen megszólalni erről.

***Tympanon*: A verseidet olvasva a szabad formával találkozik az olvasó. Mi befolyásolta ezt a formaválasztást?**

Cs. B. R.: Visszatérnék a korai *Toldi*-mániámhoz, akkor Petőfit és Aranyt is nagyon szerettem, és példaképként tekintettem rájuk abban a kiskamasz időszakomban. Igyekeztem is roppant nagy terjedelmű, ütemhangsúlyos verselésű, páros rímes, hosszú versszakos konstrukciókat létrehozni. Az volt a vágyam, hogy majd egyszer én is írok egy elbeszélő költeményt. Ez mostanra teljesen elkopott, de akkor nagyon élveztem ezt a cselekményesítést. Aztán sokáig az órai fogalmazásokban éltem ki az írói kreativitásomat, majd a gimnáziumban láttam, hogy vannak tanárok, főleg Tóth Áron, aki érdeklődik ez iránt. Akkor elkezdtem írni, mert rájöttem, hogy igazából adott egy közösség, ott az önképzőkör, és ezekről lehet beszélgetni.

Ekkor találtam meg ezt a formát, de úgy, hogy én nem annyira a kortárs irodalmat, inkább a régebbieket olvasgatom. Nem igazán vonzódom a szabadverses költők felé, akkoriban főleg nem volt ez jellemző. Most már persze erősebben tájékozódom, de akkoriban még nem is olvastam szabadverset. Valahogy egyszer megírtam egy verset, és azt mondta Áron, hogy ez szabadvers. Én ebben csak annyit éreztem, hogy teljesen szabadon ki tudom fejezni a gondolataimat, és sokkal könnyebben utat ad az érzelmek áramlásának, az ihlet áradásának, mint hogy én számolgassam a szótagszámot, hogy hogyan jön ki a rím. Azzal is nehezen békülök ki, amikor valaki azt mondja, hogy eredetileg egy másik szót szeretett volna, de kicserélte,

mert nem volt annyi szótag. Akkor nekem az már nem igazi, én azt nem tudnám megcsinálni. Persze nagyon boldog lennék, hogyha egyszer eljutnék oda, hogy csak úgy megérkeznek időmértékes vagy ütemhangsúlyos szavak, sorok a fejembe, de nekem ez most így nagyon komfortos. Ennek ellenére nem zárom ki, hogy valaha sikerülhet, jó lenne egyébként, örülnék neki.

***Tympanon*: A három ciklust megelőzi egy önmegszólításként is értelmezhető nyitóvers. Szándékos-e ennek a címnélkülisége, hogyan kapcsolódik a te értelmezésed szerint ez a vers a kötet egészéhez?**

Cs. B. R.: Ez tényleg egy erőteljesen önmegszólító vers, ami annyira nem jellemző a kötet egészére. A címnélküliség egyik oka, hogy nagyon nehezen adok címet. Valahogy olyan furcsa, hogy a hosszabb egységek megjelennek teljes egészében a fejemben, de amikor egyetlen vagy két szóba bele kéne sűríteni valami lényeget a szövegből, az nem szokott működni.
Ez a nyitóvers eredetileg nem is került volna bele a kötetbe. Akkor írtam, amikor már az egész kötet összeállt, és volt egy kis idő még a nyomdáig. Úgy volt, ha esetleg találok valamit még az asztalfiókban, vagy valamit még írok, akkor azt hozzá lehet tenni. Szerencsére nyitottak voltak a szerkesztők, hogy az elejére odategyék. Igazából egy utólagos összefoglalása annak az önismereti munkának, amit végeztem, mialatt a kötettel dolgoztam. Sok mindent beleírtam abba a versbe, kicsit bele lehet hallani talán a trianoni eseményeket, illetve nagyon összemosom a vidéket és a testet, ezek valahogy azonosíthatók egymással a kötetben. Az eredeti címem évekkel ezelőtt a *Testvidék* volt, aztán ezt sokan nem támogatták a szerkesztők közül, de nekem titokban máig az a címe.

***Tympanon*: A kötetnek több bemutatója is volt a megjelenése óta. Milyen meghatározó élményeidet emelnéd ki ezekről az alkalmakról?**

Cs. B. R.: Budapesten volt az első, a FISZ szervezésében, ami viszonylag kicsi bemutató volt, kevesen jöttek el, de ott volt egy nagyon felemelő élményem. Amikor leültem, letették elém felállítva a könyvet, ránk világítottak a lámpák, akkor magam elé néztem, elolvastam hátul az idézetet, és néztem, hogy most kézzelfoghatóvá válik a munkám, ez az én könyvem, és képvisel engem. Ez nagyon jó érzés volt. Kicsit akkor el is felejtettem, hogy nekem ott koncentrálnom kellene, mert annyira belemélyültem ebbe, de aztán szerencsére összeszedtem magam.

Forrás: Csizmadia Bodza

A csúcsélmény mindenképpen a debreceni bemutató volt. Nyilván azért, mert oda jött el a legtöbb, számomra fontos ember. Úgy éreztem, hogy talán itt nagyobb tétje van annak, amit mondok, mert Pesten vagy Pécsett nem ismer engem senki a közönségből. Korábbi vagy jelenlegi tanáraimhoz, az önképzőkörösökhöz szerettem volna úgy szólni, valami olyat nyújtani, amit el tudnak vinni magukkal. A debreceni bemutató nekem nagyon szép élmény volt, azt hiszem, nagyon jól sikerült. Ebben hatalmas részt vállalt Tóth Áron is, ott szépen megkoronáztuk a közös munkálkodásainkat.

***Tympanon*: Mik a jövőbeli terveid a versírással, dolgozol-e most újabb köteten, publikáción?**

Cs. B. R.: Mivel a tervezgetés nem az erősségem, semmiképpen sem gondolnám azt jó stratégiának, hogyha most rögtön elkezdeném magam beletolni egy új projektbe. Főleg az a meghatározó élményem a könyv kapcsán, hogy tudok szólni az emberekhez, illetve az, hogy ami engem, az másokat is érdekel, és így már kicsit bátrabban indulok el az engem foglalkoztató irányokba. Továbbra is úgy vagyok ezzel, hogy amikor érkeznek a versek, akkor leírom őket, amikor pedig nem, akkor nem erőlködöm. Úgy érzem, én nem tudok ennek ura lenni. Azt hiszem, nagyon kell annak örülni, hogy egyáltalán részem van ebben. Hogyha arra kell válaszolnom, hogy lesz-e újabb kötetem, vagy tervezek-e még ezzel foglalkozni, akkor azt mondom, hogy persze, nagyon szívesen, állok elébe. De ha nem érzem az inspirációt, akkor nem fogom erőltetni. Van bennem egy elgondolás még: nagyon szeretnék visszanyúlni jobban a paraszti kultúrához, ezzel foglalkozom a kutatásomban is. Jó lenne erőteljesebben beszélni erről a verseken keresztül.

Az viszont kicsit aggaszt, hogy már most rám van aggatva a feminista költő jelző. Ezt annyira nem szeretem. Nem szeretek címkét adni a kötetnek sem, mert ezeknek a verseknek tényleg nem mozgalmi jellege volt, hanem a belső vívódásaimat írtam ki magamból, a belső konklúziókat, amikre jutottam. Attól picit félek, hogy el tudok-e távolodni a női nézőponttól, vagy el kell-e, elvárják-e ezt tőlem. Nőként nagyon sok mindenről lehet írni, csak vigyázni kell, hogy ne legyen kontraproduktív, hogy ne ismételd ugyanazokat a frázisokat, amiket sokan elmondtak már a témában. Ilyen hibába talán nem esek bele, mert nagyon szigorúan próbálom magam „cenzúrázni" ebből a szempontból.

Gál Zsuzsanna

„Izzik a galagonya", avagy a zene mint összetartó és bomlasztó erő

Szeptember 11-én mutatták be ifj. Vidnyánszky Attila legújabb rendezését a debreceni Csokonai Nemzeti Színházban. Az *„Izzik a galagonya"* címet viselő, énekkari próbát bemutató színdarab szereplőgárdájának jelentős része a Debreceni Ady Endre Gimnázium dráma tagozatos tanulóiból áll. Velük együtt meghívott vendégek, egyetemi hallgatók és a Csokonai társulati tagjai játszanak a kétfelvonásos, interaktív, eltérő generációk közös munkáját és egymáshoz való viszonyulását bemutató komikus drámában.

A darab Federico Fellini *Zenekari próba* (1978) című rendezése alapján készült, a film adja a színdarab cselekményének vezérvonalát. A történet középpontjában három generáció tagjai állnak: a boomerek, a zoomerek és az alfák, akiknek szükséges közösen dolgozniuk a mindannyiuk által szeretett kórus fennmaradásának és működésének biztosításáért. Az énekkar érdekében közös nevezőre kell jutniuk, és egységes döntést hozniuk, ám ez a folyamat eltérő évjáratukból és értékrendbeli különbségeikből fakadóan súrlódásokkal és ellentétekkel jár. Ez a színház falain túlmutató dilemma felveti a kérdést: hajlandó-e egyáltalán az idős és a fiatal korosztály egymás megértésére, és át lehet-e lépni a generációs szakadékot egy közösséget szolgáló, magasztos cél érdekében?

A történet, alapkonfliktusát tekintve, a következő: egy fiatalokból álló kórusnak új karnagyra van szüksége, akinek kiválasztásában a Mercs János által alakított idős tanár úr és Kiss Gergely Máté kottatáros karaktere nyújt segítséget. Az énekkar tagjaihoz érkezik orosz, angol és német származású jelentkező is a nyitott pozíció betöltésére, azonban egyikük sem képes eleget tenni a folyamatosan

próbák közti szünetre, új ingerekre és modernitásra vágyó diákok igényeinek. A számos rejtett – és kevésbé rejtett – történelmi és kulturális utalás segít a 21. századi nézőnek a történetet kívülről szemlélni, az áthallások pedig lehetőséget teremtenek arra, hogy a néző felismerje a jelenünkben is meglévő egyetemes konfliktusokat, és ezáltal közelebb kerüljön a darab mondanivalójához.

Az előadás helyszíne mindvégig a kórus próbaterme, ahol egy aránytalanul nagy szószék, valamint számos túlméretezett templomi padsor kap helyet. A méretbeli erős kontraszt lehetőséget ad a közönségnek szűkebb és tágabb értelemben is rátekinteni a társadalomban és az egyén mikrokörnyezetében jelen lévő megkülönböztetésekre, feszültségekre. A katedra képviseli a csoport vezetőjét, irányítóját és mindenkori döntéshozóját. A kórustagok egyszerre tekintenek a rangra félő komolysággal, ugyanakkor buja lezserséggel. A fiatalok tisztában vannak vele, hogy szükséges számukra egy vezető megléte, mégis vonzza őket a kíváncsiság: milyen lenne saját magukat irányítva működtetni a kórust. Amíg ez a belső ellentétekkel teletűzdelt felfogás és dönteni-nem-akarás a darabban végig a fiatalabb generáció tagjaira jellemző, addig a korban előrébb járó karakterek a nyitottságra nehezen mutatnak hajlandóságot, egy régebbi kor elavult értékrendjét képviselik, a megszokásokhoz és a szabályokhoz ragaszkodnak megrögzötten.

Forrás: Éder Vera/csokonaiszinhaz.hu

Élő adásban követi végig és közvetíti az eseményeket a helyi televízió kitelepített stábja, akik nem képesek csupán kívülről szemlélni az eseményeket, és belefolynak az énekkar átalakulásának folyamatába. Ez szemlélteti, milyen nehéz egy rendszert kívülről vizsgálni. Alkalomadtán, ha a tűzhöz közel kerül az ember, nem bírja ki, hogy csak szemlélődő szerepben legyen, és előbb-utóbb belefolyik a csoport belső konfliktusaiba.

Az interaktív darabban jelentős szerepet kap a beatzene, mind magyar, mind külföldi vonatozásban. Emellett a korszakra jellemző viseletek is hangsúlyosak: láthatunk színes ruhákat, hatalmas hajkoronákat, trapézfarmereket minden mennyiségben. Ezek az öltözetek éles kontrasztot képeznek az előadás elején a fiatalok által viselt, kifejezetten mai divatot követő szettekkel.

A darab aktualitását a korszakhoz nem kötött, explicit és implicit módon is bemutatott konfliktusok adják. Eltérő generációk között időtálló az egymásra mutogatás, a saját korosztály felemelése és a másik lealacsonyítása. Ennek az általános ellentétnek korszakokon átívelő jelenléte nem vitatható, azonban a darab felveti az egymás felé nyitás és megértés lehetőségét, aminek eszköze a közös érték lehet, jelen esetben a zene. A krízishelyzet feloldását a *Galagonya* című Weöres Sándor-vers ismert, zenés feldolgozásának közös éneklése hozza el. E dalon keresztül tud kapcsolódni boomer, zoomer és alfa, szépen elültetve a nézők fejében a gondolatot, hogy a zene mint motívum jócskán túlmutat önmagán. Végezetül: a színdarab nem mond ki tiszta értékítéletet, helyette a megjelenített dilemmát övező diskurzus elindítására sarkallja a figyelmes nézőt, rábízva, hogy levonja saját következtetéseit.

Süközd Emese

Debrecen és a Slam Poetry

A magyar szakon eltöltött eddigi négy évem során azért azt már sikerült megértenem, hogy műfaji kérdésekkel foglalkozni bonyolult dolog. Ez a slam poetry esetében különösen igaz; bár kisebb-nagyobb kihagyásokkal már egy évtizede foglalkozom vele, a mai napig nem tudom a választ arra, hogy ez az egész jelenség, szerveződés, irodalmi műfaj vagy performansz mi is valójában. Szóval nagyon örülök, hogy nem a Slam Poetryről kell írnom, hanem egy könnyebben megfogható témáról: Debrecen és a Slam Poetry kapcsolatáról. Remélem, hogy az olvasó valamennyire tisztában van azzal, hogy mi is ez. Ha mégsem, akkor itt egy rövidke jellemzés a Slam Poetry Magyarország oldaláról:

„A slam poetry olyan előadási forma, amelyben a résztvevők saját szövegeiket adják elő, ötvözve a líra, a dráma, a rap és a stand-up eszközeit. A versenyeken rendszerint három perc áll az előadók rendelkezésére, további tizenöt másodperc tiszteletidővel."

A Chicagóból induló slam 1986-ban talált állandó otthonra a Green Mill klubban, Magyarországra pedig 2006-ban érkezett meg, elsőként Budapestre. Nyolc évvel később egy ingázó, az irodalomért lelkesedő egyetemista Debrecenben, az ország második legnagyobb városában is meghonosította a slam-esteket.

A DebreSlam-et Hepp Iván, a Debreceni Egyetem Irodalmi Kör (DEIK) akkori elnöke alapította. Elmondása szerint már nem engedhette meg magának, hogy egy-egy est kedvéért rendszeresen felvonatozzon Pestre. Úgy gondolta, a legpraktikusabb az lesz, ha helyben szervez slam-esteket, és közösséget épít köréjük.

Az első Debreceni Slam Poetry Verseny selejtezőjét 2014. március 19-én rendezték meg a ma már nem működő Lilla Bárban, a KULTer.hu, a DEIK és a LÉK Irodalmi Kör együttműködésével; már ezt is nagy érdeklődés övezte, és az estek hamar havi rendszerességűvé váltak. A szövegeket gyakran kritikus szemlélet jellemezte, szóba került a városhoz tartozás, a helyi egyetemista élet és a nyelvhasználat is.

Olyan kultikus helyek fogadták be a versenyeket, mint a MODEM belső és külső tere (teltházzal!), a Vojtina, az Apolló, az Egyetem főépülete, a Kosár bár, a Seven, a Baross16, a Víztorony, a Kazán, vagy a számomra legkedvesebb helyszín, ahol én is elsőnek slameltem közönség előtt, a már sajnos szintén nem működő Conca. Ezek a helyek folytonos találkozópontjaik voltak a slamért rajongó fiataloknak, irodalombarátoknak. A szórakozás mellett más feladatokat is vállaltunk. Fesztiválokra jártunk szövegelni, és megmutatni, hogy írni jó dolog. Így jutottam el én is először a Bánkitó Fesztiválra. Rendhagyó irodalomórákon is részt vettünk, és többször előfordult, hogy az órák után néhány diák az estek rendszeres látogatójává vált. Sok ember munkájának köszönhetjük, hogy ez a közösség éveken át jól működött. A COVID azonban itt is éreztette a hatását. Mikos Ákos és Megyesi-Horváth Borbála kitartó szervezői munkája ellenére megritkultak az estek, és a fellépők, valamint a nézők száma is csökkent.

Szerencsére a debreceni slamélet ma is folytatódik. A Malterben például új szervezőcsapat rendez esteket Árkádia Slam néven. Szóval itt is arra biztatok mindenkit, ha meglát egy eseményt Facebookon, és van a fiókjában néhány megírt sor, folytassa, majd mérettesse meg magát. Garantáltan szeretetteljes és biztató közösségre fog találni.

Nagy Rudolf

Magyar szakos képzési formák a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán

Magyartanár, osztatlan képzés, szakpárral (OMA) | **Magyar alapképzés (BA)** | **Magyar mesterszakos képzés (MA)**

Képzéseink jellege:

Művelt és kreatív, nyitott és kritikusan gondolkodó, valamint felelősségteljes és segítőkész magyartanárokat, mindemellett magyar alap- és mesterszakos hallgatókat képzünk.

Az alap- és középfokú oktatásban kitűnően használható, gyakorlatorientált képzést nyújtunk magyar és világirodalomból, ezenfelül magyar és finnugor nyelvészetből.

Az írott és beszélt nyelv elemzésére, irodalmi művek és színházi előadások, filmek és klipek árnyalt értelmezésére tanítunk.

A képzés során hallgatóink megismerkedhetnek a kultúratudományokkal, a művelődéstörténettel, a nyelvfilozófiával és a hungarológiával is.

Mit kínálunk még?

Inspiráló szellemi környezet és jó hangulat jellemzi szakunkat.

Kiemelt célunk a tehetséggondozás: hallgatóinkkal együttműködve szervezünk tanulmányi kirándulásokat és konferenciákat, közösen szerkesztünk folyóiratot.

Az elmúlt évtizedekben regionális szinten is az egyik legpezsgőbb kutatói légkörrel rendelkező bölcsészettudományi műhelyt hoztuk létre. A Magyar Tudományos Akadémia Kiváló Kutatóhely minősítést elnyert egységeink, a Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet és a Magyar Nyelvtudományi Intézet oktatói gárdája széleskörű tudományos kapcsolati hálóval és jelentős pályázati háttérrel rendelkezik.

Kimeneti lehetőségek a képzés után:

- a doktori (PhD) képzés,
- tanári diploma megszerzése esetén közép- és általános iskolai oktatás,
- a kulturális és tudományos intézményrendszer, a tudomány- és kultúrpolitika számos vezető funkciójának betöltése,
- kulturális újságírás, kiadói és szerkesztői munkatársi tevékenység végzése, online és internetes folyóiratok, újságok szerkesztőségeiben,
- anyanyelvi lektori munka (hazai és külföldi intézményekben),
- magas szintű munkakörök betöltése a kulturális diplomáciában, valamint profitorientált és nonprofit cégeknél.

Tartalom

DExpo programok 2026 1
TÓTH KEVIN ATTILA: Beszámoló a Fazekas Mihály 260 című projektről 2
MOLNÁR DOROTTYA: Odüsszeia – A hazatérés mítosza Christopher Nolan kameráján keresztül 3
GÁL ZSUZSA: „Összefoglalása annak az önismereti munkának, amit végeztem” Interjú Csizmadia Bodza Rékával, intézetünk hallgatójával, az Indulat szerzőjével 5
SÜKÖSD EMESE: „Izzik a galagonya”, avagy a zene mint összetartó és bomlasztó erő 8
NAGY RUDOLF: Debrecen és a Slam Poetry 10
Magyar szakos képzési formák a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karán 11

Impresszum

Főszerkesztő: Papp Viktória

Tördelők: Lép Tamara, Papp Viktória, Pluhár Enikő

Szerkesztő munkatársak: Gál Zsuzsanna,

Nagy Gréta Boglárka, Rákóczi Gergő

Kampánykoordinátor: Szendrei Boglárka

Logó: Pótor Eszter terveinek felhasználásával készítette V. Szabó Mátyás

Felelős szerkesztő: Dr. Radnai Dániel Szabolcs, Dr. Bodrogi Ferenc Máté

Felelős kiadó: Dr. Fazakas Gergely Tamás és Dr. Rácz Anita

Kiadja: Debreceni Egyetem Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet;

Magyar és Finnugor Nyelvtudományi Intézet

További információ, korábbi számok:

https://irodalom.unideb.hu/

https://mnytud.arts.unideb.hu/index2.php

https://irodalom.unideb.hu/tympanon-hirlevel